

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2008/106/EB dėl minimalaus jūrininkų rengimo ir panaikinama Direktyva 2005/45/EB

[COM(2018) 315 final – 2018/0162 (COD)]

(2019/C 110/23)

Pranešėja: **Tanja BUZEK**

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2018 6 11 Taryba, 2018 6 6
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 100 straipsnio 2 dalis
Atsakingas skyrius	Transporto, energetikos, infrastruktūros ir informacinės visuomenės skyrius
Priimta skyriuje	2018 11 20
Priimta plenarinėje sesijoje	2018 12 12
Plenarinė sesija Nr.	539
Balsavimo rezultatai	201/3/6
(už / prieš / susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1. EESRK iš esmės pritaria Komisijos tikslams, nustatytiems pasiūlyme iš dalies pakeisti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/106/EB⁽¹⁾ dėl minimalaus jūrininkų rengimo, kuriuo panaikinama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/45/EB⁽²⁾ dėl valstybių narių išduotų jūrininkų atestatų tarpusavio pripažinimo. EESRK mano, kad numatyti reguliavimo sistemos pokyčiai yra reikalingi, proporcingi ir ekonomiškai efektyvūs.

1.2. EESRK pripažįsta, kad abi direktyvos padėjo pagerinti su ES šalių vėliavomis plaukiojančiuose laivuose dirbančių jūrininkų lavinimą ir rengimą bei jūrininkų, kuriems atestatai išduoti Europos Sąjungoje, profesinį mobilumą, tačiau mano, kad reikėtų žengti dar vieną žingsnį šioje srityje. Todėl EESRK rekomenduoja pasinaudojant Direktyvos 2008/106/EB peržiūra surengti platesnes Europos diskusijas, kuriose dalyvautų Komisija, valstybės narės, mokymo įstaigos ir pramonės įmonės, apie tai, kaip toliau investuoti į Europos jūrinių įgūdžių bazę siekiant išsaugoti Europos laivyno konkurencingumą ir sektoriaus gebėjimą kurti geros kokybės darbo vietas Europos jūrininkams ir kitiems jūrų sektoriaus specialistams.

1.3. Visų pirma, EESRK rekomenduoja siekti, kad būtų įsteigtas ES forumas, kuriame dalyvautų mokymo įstaigos, pramonė, didesni jūrų klasteriai ir nacionalinės jūrų administracijos, siekiant gerinti jūrininkų rengimą ir parengti Europos aukštesnės pakopos universitetinių studijų kursus, kurie apimtų daugiau nei tarptautiniu mastu sutartas minimalus jūrininkų rengimas. Toks aukštesnio lygio mokymas padėtų sukurti konkurencinį Europos jūrininkų pranašumą jiems suteikiant daugiau įgūdžių, nei reikalaujama tarptautiniu lygmeniu, ir padidintų jūrininko profesijos patrauklumą ES, visų pirma kalbant apie moteris ir jaunimą.

1.4. EESRK pabrėžia, kad svarbu parengti perspektyvius mokymosi modulius, ypač daug dėmesio skiriant mokymo kokybės valdymui, ekologiškiems ir skaitmeniniams įgūdžiams, ir mano, kad aukšto lygio įgūdžių skatinimas turėtų būti neatsiejamas nuo atestavimo ir (arba) ženklinimo formų.

1.5. Be to, EESRK rekomenduoja sukurti Europos jūrininkų lavinimo ir rengimo institucijų, kurios atitiktų kokybės kriterijus siekiant toliau gerinti jūrininkų lavinimo sistemą Europoje, tinklą. EESRK taip pat rekomenduoja kapitonų ir vadovaujančių specialistų lavinimo tikslais „Erasmus“ programos pavyzdžiu sukurti konkretiems sektoriaus poreikiams pritaikytą mainų tarp visos ES jūrininkų lavinimo ir rengimo institucijų modelį.

⁽¹⁾ OL L 323, 2008 12 3, p. 33.

⁽²⁾ OL L 255, 2005 9 30, p. 160.

1.6. Trečiųjų šalių išduotų jūrininkų atestatų pripažinimo mechanizmo pertvarkymo klausimu EESRK mano, kad itin svarbu, kad prašančiosios valstybės narės, prieš pateikdamos prašymą Komisijai, su nacionalinėmis laivų savininkų asociacijomis ir profesinėmis sąjungomis konsultuotųsi dėl naujos trečiosios šalies pripažinimo tikslingumo. EESRK taip pat nori patikslinti, kad įvertinimas, kiek jūrininkų galėtų būti įdarbinta (jei tokių yra), bus tik vienas iš sprendimų priėmimo dėl naujos trečiosios šalies pripažinimo kriterijų ir kad jo reikia laikyti skaidriai.

1.7. Termino, iki kurio turi būti priimtas sprendimas dėl naujų trečiųjų šalių pripažinimo, pratęsimo nuo 18 iki 24 mėnesių ir, esant tam tikroms aplinkybėms, – iki 36 mėnesių klausimu EESRK abejoja, ar siūloma priemonė yra tinkama, nes gali pasitaikyti atvejų, kai procesas bus vykdomas bereikalingai ilgai, nors šalis akivaizdžiai atitiks visus reikalavimus. Todėl EESRK prašo procesą užbaigti per kuo trumpesnę pagrįstą laiką laikantis nuostatos, kad tuo atveju, jei būtina taikyti taisomuosius veiksmus, laikotarpį galima pratęsti tiek, kiek reikia.

1.8. Siekiant užtikrinti tinkamą Bendrijos išteklių panaudojimą, EESRK siūlo iš dalies pakeisti 20 straipsnį, kad nuostatos dėl trečiosios šalies pripažinimo panaikinimo būtų taikomos ir toms trečiosioms šalims, iš kurių bent penkerius metus neatvyksta daug kapitonų ir vadovaujančių specialistų. EESRK nori patikslinti, kad galutinį sprendimą dėl pripažinimo panaikinimo arba nepanaikinimo priims valstybės narės, taikydamos įprastines Jūrų saugumo ir teršimo iš laivų prevencijos komiteto (COSS) procedūras, ir kad šios procedūros palieka galimybę savo nuožiūra apsvarstyti valstybių narių pateiktą atitinkamą informaciją.

1.9. Kadangi negali būti kompromisų saugios laivybos klausimais, EESRK rekomenduoja trečiosioms šalims, iš kurių į ES laivyną atvyksta nedaug kapitonų ir vadovaujančių specialistų, netaikyti švelnesnės persvarstymo tvarkos nei kitoms šalims.

1.10. Be siūlomų pakeitimų pakeitimo tvarkai (27 straipsnis), pagal kurią Komisija įgaliojama deleguotaisiais aktais iš dalies pakeisti Direktyvą 2008/106/EB, EESRK ragina valstybes nares imtis išankstinių veiksmų siekiant įgyvendinti pakeitimus tam, kad nereikėtų taikyti pratęsimų ir kad būtų išvengta pragmatiško aiškinimo laikotarpių, kuriuos ankstesniais atvejais lėmė vėliavos valstybės neveikimas.

2. Bendrosios aplinkybės

2.1. ES teisės aktai dėl jūrininkų lavinimo, rengimo ir atestavimo daugiausia grindžiami minimaliais tarptautiniais reikalavimais, nustatytais Tarptautinės jūrų organizacijos (IMO) konvencijoje dėl jūrininkų rengimo, atestavimo ir budėjimo normatyvų (JRAB konvencija) su pakeitimais.

2.2. ES sistema ne tik ES lygmeniu integruojama JRAB konvencija įgyvendinant Direktyvą 2008/106/EB (su pakeitimais), bet ir numatomas ekonomiškai efektyvus bendras ES mechanizmas, kuriuo grindžiamas trečiųjų šalių jūrininkų lavinimo, rengimo ir atestavimo sistemų pripažinimas. Šis mechanizmas sukurtas taip, kad trečiųjų šalių atitiktis JRAB konvencijai vertinimas ir persvarstymas būtų atliekami centralizuotai ir suderintai, vengiant atvejų, kai vertinimą ir persvarstymą turėtų atskirai atlikti kiekviena valstybė narė. Tai ypač svarbu todėl, kad dabar ES lygmeniu šiuo tikslu pripažįstama daugiau kaip 40 trečiųjų šalių.

2.3. Reglamentavimo sistemoje taip pat laikomasi Direktyva 2005/45/EB nustatytos supaprastintos valstybių narių išduotų jūrininkų atestatų pripažinimo tvarkos. Šia direktyva siekta skatinti ES jūrininkų judumą tarp laivų, plaukiojančių su ES šalių vėliavomis, taip sudarant sąlygas pripažinti kapitonų ir vadovaujančių specialistų atestatus netaikant jokių papildomų kompensuojamųjų priemonių.

2.4. Minėta teisine sistema siekiama užtikrinti aukštą žmogaus gyvybės apsaugos jūroje ir jūros aplinkos apsaugos lygį kuo labiau sumažinant nelaimingų atsitikimų jūroje riziką. Bendrai sutariama, kad siekiant įgyvendinti šį tikslą itin svarbu gerinti darbuotojų, einančių svarbiausias pareigas su ES šalių vėliavomis plaukiojančiuose laivuose, lavinimą, rengimą ir atestavimą.

2.5. Pasiūlymas pateiktas remiantis Komisijos Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programa (REFIT), kuria vertinama tai, koku mastu įgyvendinti abiem direktyvomis išskirti tikslai. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad siūlomą peržiūrą atlikti paskatino išsamus vertinimas, kurį sudarė išsamus Europos jūrų saugumo agentūros (EMSA) tyrimas (Direktyvų 2008/106/EB ir 2005/45/EB tyrimas REFIT vertinimui, atliktas 2017 m. rugsėjo mėn.⁽³⁾), viešos konsultacijos ir labiau tikslinės konsultacijos, taip pat specialūs praktiniai seminarai, kuriuose dalyvavo valstybės narės kartu su sektoriaus darbdaviais ir darbuotojais, būtent laivų savininkai ir jūrininkų profesinių sąjungų atstovai.

2.6. REFIT vertinimo rezultatai iš esmės buvo laikomi teigiamais ir buvo padaryta išvada, kad ES teisės aktais prisidėta atsisakant kvalifikacijos reikalavimų neatitinkančių įguly, Sąjungoje skatinant jūrininkų judumą ir siekiant sudaryti vienodas sąlygas ES parengtiems jūrininkams ir jūrininkams, parengtiems trečiojoje šalyje.

2.7. Vis dėlto buvo nustatyta tam tikrų reglamentavimo sistemos veiksmingumo ir kai kurių joje taikomų reikalavimų proporcingumo trūkumų. Todėl Komisijos pasiūlymu ketinama sumažinti nustatytus trūkumus supaprastinant ir racionalizuojant esamus teisės aktus. Kalbant konkrečiau, buvo nuspręsta, kad reikia imtis papildomų intervencinių veiksmų siekiant:

- užtikrinti suderinimą su naujausiais JRAB konvencijos pakeitimais,
- atnaujinti valstybių narių pripažintam jūrininkų atestatų apibrėžtį sujungiant Direktyvą 2005/45/EB ir Direktyvą 2008/106/EB,
- parengti naujus trečiųjų šalių pripažinimo ir (arba) persvarstymo kriterijus siekiant veiksmingiau naudoti finansinius ir žmogiškuosius išteklius,
- nustatyti prioritetinius trečiųjų šalių persvarstymo kriterijus, daugiausia dėmesio skiriant toms šalims, iš kurių atvyksta daugiausiai jūrininkų, kartu apsvarstant galimybę išplėsti persvarstymo ciklą įtraukiant kitas šalis,
- pratęsti naujų trečiųjų šalių pripažinimo terminą ir suteikti tokioms šalims pakankamai laiko prireikus priimti ir įgyvendinti taisomuosius veiksmus.

3. Svarbiausios pasiūlymo nuostatos

3.1. Pasiūlymu visų pirma siekiama supaprastinti ir racionalizuoti esamus teisės aktus. Šiuo tikslu pirmiausia įgyvendinami šie veiksmai:

- atitinkami ES teisės aktai nuolat derinami su JRAB konvencija,
- didinamas centralizuoto trečiųjų šalių pripažinimo mechanizmo efektyvumas ir veiksmingumas,
- didinamas teisinis aiškumas dėl valstybių narių išduotų jūrininkų atestatų tarpusavio pripažinimo.

3.2. Įgyvendinant centralizuotą trečiųjų šalių išduotų jūrininkų atestatų pripažinimo mechanizmą būtina, kad Komisija drauge su Europos jūrų saugumo agentūra suteiktų didelių žmogiškųjų ir finansinių išteklių naujiems valstybių narių pripažinimo prašymams vertinti ir jau pripažintų trečiųjų šalių nuolatiniam persvarstymui vykdyti.

3.3. Siekiant geriau naudoti turimus išteklius, Komisija siūlo didinti pripažinimo proceso skaidrumą sudarant sąlygas prašymą teikiančiai valstybei narei pagrįsti priežastis, dėl kurių ji teikia pripažinimo prašymą. Šia priemone būtų pradėtos vykdyti valstybių narių diskusijos dėl būtinybės pripažinti naujas trečiąsias šalis.

3.4. Be to, Komisija siūlo nustatyti prioritetinius pripažintų trečiųjų šalių persvarstymo kriterijus, kurie būtų grindžiami nuostata, kad turimus išteklius, skiriamus šalims, kurių jūrininkų ES laivyne įdarbinama nedaug, reikia skirti trečiosioms šalims, iš kurių atvyksta daugiausia darbo jėgos.

⁽³⁾ <https://ec.europa.eu/transport/sites/transport/files/legislation/2017-09-stwc-support-study-refit-eval-dirs-20080106-20050045.pdf>

4. Bendrosios pastabos

4.1. EESRK pritaria Komisijos pasiūlymui iš dalies pakeisti Direktyvą 2008/106/EB dėl minimalaus jūrininkų rengimo, į jos taikymo sritį įtraukiant supaprastintą valstybių narių išduotų jūrininkų atestatų tarpusavio pripažinimą, ir panaikinti Direktyvą 2005/45/EB.

4.2. EESRK laikosi nuomonės, kad šią peržiūrą būtina atlikti todėl, kad tikrai dar galima didinti administracinės sistemos efektyvumą šia direktyva sukurtos jūrininkų atestatų tarpusavio pripažinimo sistemos klausimais, siekiant sukurti sąlygas efektyviau skirstyti Komisijos ir EMSA finansinius ir žmogiškuosius išteklius.

4.3. EESRK ypač palankiai vertina tai, kad Komisija skiria didelį dėmesį skaidrumo lygiui, kurį reikėtų išlaikyti tvarkant prašymus pripažinti naujų trečiųjų šalių išduotus jūrininkų atestatus. EESRK mano, kad naujasis procedūrinis etapas, kuriuo sudaromos sąlygos prašančiajai valstybei narei pateikti pripažinimo prašymo teikimo priežastis, yra proporcingas, skaidrus ir ekonomiškai efektyvus. Prašančiosios valstybės narės vis tiek turės galimybę vienašališkai pripažinti trečiąją šalį, kol bus priimtas bendras sprendimas. Todėl sprendimo procesu dėl trečiosios šalies pripažinimo bus nustatyta pusiausvyra tarp būtinybės vykdyti skaidrią kontrolę ir efektyviai naudoti viešąsias lėšas (su pripažinimu susijusios išlaidos) ir tikslo išsaugoti ES laivyno konkurencingumą (konkurencinis pranašumas, kurį ES laivynas įgytų, jeigu jame pradėtų dirbti jūrininkai iš atitinkamos trečiosios šalies).

4.4. EESRK laikosi nuomonės, kad ES jūrininkų lavinimo, rengimo ir atestavimo reglamentavimo sistema prisidėta tenkinant laivybos darbo rinkos poreikius, nes dėl jos visi kapitonai ir vadovaujantys specialistai, neatsižvelgiant į jų gyvenamąją vietą arba pilietybę, turintys galiojantį JRAB normatyvus atitinkantį atestatą, gali lengviau įsidarbinti su ES šalių vėliavomis plaukiojančiuose laivuose. Nors nekyla abejonių dėl to, kad laivybos sektorius veikia globalizuotos darbo rinkos sąlygomis, EESRK norėtų priminti, jog svarbu, kad ES intensyviai investuotų į savo pačios jūrinių įgūdžių bazę siekdama išsaugoti Europos jūrininkų kritinę masę, kuri visoje ES užtikrina Europos laivybos ir jūrų sektoriaus klasterių konkurencingumą. Todėl svarbu kurti aukštos kvalifikacijos darbo vietas ir užtikrinti gerai mokamą darbą jūroje ar vykdant susijusią veiklą pakrantėje, ypač Europos jaunimui, kartu išlaikant pasaulinėse jūreivių gretose dirbančių ES jūrininkų dalį ar šią dalį netgi didinant (šiuo metu ES dirba 220 000 jūrininkų, o tai sudaro 18 % visame pasaulyje dirbančių jūrininkų) ⁽⁴⁾.

4.5. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, EESRK ragina valstybes nares galiausiai įgyvendinti rekomendacijas, išdėstytas ES jūrų transporto strategijoje iki 2018 m. ⁽⁵⁾, taip pat politines rekomendacijas, kurias Užimtumo ir konkurencingumo laivybos sektoriuje darbo grupė (TFMEC) ⁽⁶⁾ pateikė Europos Komisijai, siekdama stiprinti švietimo sistemos jūrų transporto srityje veiksmingumą ir efektyvumą. Visų pirma EESRK ragina ES Komisiją ir teisėkūros institucijas apsvarstyti šiame skyriuje toliau pateikiamas rekomendacijas.

4.6. EESRK rekomenduoja siekti, kad būtų įsteigtas ES forumas, kuriame dalyvautų mokymo įstaigos, pramonė, didesni jūrų klasteriai ir nacionalinės jūrų administracijos, siekiant gerinti jūrininkų rengimą ir kartu jų įdarbinimą, karjeros galimybes ir judumą. Viena pagrindinių šio tinklo užduočių būtų parengti Europos aukštesnės pakopos universitetinių studijų kursus, kurie apimtų daugiau, nei tarptautiniu mastu sutartas minimalus jūrininkų rengimas (taip pat vadinama „jūrų srities meistriškumo pažymėjimu“ arba „JRAB +“) ⁽⁷⁾. Toks aukštesnio lygio mokymas padėtų sukurti konkurencinį Europos jūrininkų pranašumą jiems suteikiant daugiau įgūdžių, nei reikalaujama tarptautiniu lygmeniu.

4.7. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, EESRK pabrėžia, kad svarbu parengti perspektyvius mokymosi modulius, ypač daug dėmesio skiriant mokymo kokybės valdymui, ekologiškiems ir skaitmeniniams įgūdžiams. Pastarasis aspektas yra itin svarbus, nes sparčiai tobulėja laivų technologijos, keitimasis informacija ir pranešimų duomenimis, taip pat pakrančių paramos sistemos. EESRK mano, kad aukšto lygio įgūdžių skatinimas turėtų būti neatsiejamas nuo atestavimo ir (arba) ženklinimo formų, kad geresnis jūrininkų rengimas būtų didelis privalumas siekiant Europos jūrininkams suteikti geresnių karjeros perspektyvų. Tai savo ruožtu padės padidinti jūrininko profesijų patrauklumą ES, visų pirma moterims ir jaunimui, taip pat pagerinti laivų eksploatavimo veiksmingumą ir kokybę, įskaitant nuolatines naujoves ir mažesnes sąnaudas.

⁽⁴⁾ SWD(2016) 326 final.

⁽⁵⁾ COM(2009) 8 final.

⁽⁶⁾ Užimtumo ir konkurencingumo laivybos sektoriuje darbo grupė įsteigė Komisijos pirmininko pavaduotojas S. Kallas. Darbo grupė savo ataskaitą pateikė 2011 m. birželio 9 d.

⁽⁷⁾ COM(2009) 8 final.

4.8. Taip pat būtų patartina apsvarstyti galimybę sukurti Europos jūrininkų lavinimo ir rengimo institucijų, kurios atitiktų kokybės kriterijus siekiant toliau gerinti jūrininkų lavinimo sistemą Europoje, tinklą. Šiuo tikslu EESRK rekomenduoja semtis įkvėpimo iš Europos vidaus vandenų laivybos mokyklų tinklo EDINNA (angl. *Education Inland Navigation*), kuris buvo įsteigtas 2009 m. siekiant skatinti švietimo ir mokymo programų derinimą. Paaiškėjo, kad ši platforma yra puiki priemonė, leidžianti keistis praktine patirtimi ir koordinuotai plėtoti profesinę kompetenciją. EESRK taip pat rekomenduoja kapitonų ir vadovaujančių specialistų lavinimo tikslais „Erasmus“ programos pavyzdžiu sukurti mainų tarp visos ES jūrininkų lavinimo ir rengimo institucijų modelį.

4.9. Be to, EESRK ragina ES ir valstybes nares imtis suderintų politinių veiksmų siekiant šiam sektoriui teikti paramą, nes jame dedamos didelės pastangos reaguoti į skaitmeninimo, automatizavimo ir būtino sektoriaus žalinimo problemas. EESRK atkreipia dėmesį į tai, kad tokias problemas būtų galima lengviau spręsti užtikrinant, kad visoje Europos Sąjungoje veiktų perspektyvi kokybiško jūrininkų rengimo ir lavinimo sistema. Šiuo atžvilgiu EESRK palankiai vertina tai, kad netrukus bus pradėtas vykdyti ketverius metus trukiantis projektas „SkillSea“. Šiuo projektu bus skatinamas sektoriaus (įskaitant Europos socialinius partnerius jūrų transporto sektoriuje, Europos bendrijos laivų savininkų asociaciją (ECSA) ir Europos transporto darbuotojų federaciją (ETF)) lavinimo ir rengimo paslaugų teikėjų ir nacionalinių valdžios institucijų bendradarbiavimas siekiant tobulinti Europos jūrininkų lavinimo programas.

5. Konkrečios pastabos

5.1. EESRK palankiai vertina tai, kad buvo sujungtos Direktyvos 2005/45/EB ir 2008/106/EB, nes mano, kad dėl tokio sujungimo padidės įgyvendinimo veiksmingumas, o jūrininkų rengimo ir atestavimo sistema turėtų tapti aiškesnė ir paprastesnė. Tokiu sujungimu visų pirma bus išspręsta nebeaktualios Direktyvoje 2005/45/EB pateiktos atestatų apibrėžties problema, o valstybių narių pripažįstamų jūrininkų atestatų apibrėžtis bus aiškesnė ir suderinta. Būtina užtikrinti, kad jūrininkų atestatai būtų atnaujinami laikantis naujų apibrėžčių, kurios buvo nustatytos 2012 m. Dėl tokio atnaujinimo jūrininkų atestatų tarpusavio pripažinimo tarp ES valstybių narių sistemoje turėtų atsirasti daugiau teisinio tikrumo.

5.2. Nauju 5b straipsniu siekiama į Direktyvos 2008/106/EB taikymo sritį įtraukti valstybių narių išduotų jūrininkų atestatų tarpusavio pripažinimą. EESRK mano, kad šis papildymas yra esminis, nes juo paaiškinama, kurie atestatai bus tarpusavyje pripažįstami, kad vienos valstybės narės atestuoti jūrininkai galėtų dirbti su kitos valstybės narės vėliava plaukiojančiuose laivuose.

5.3. EESRK visapusiškai remia darbo jėgos judumą ir toliau jį skatina tam, kad kapitonai, vadovaujantys specialistai, kuriems atestatai išduoti ES, ir laivų savininkai Europoje galėtų paprasčiau susisiekti. Šiuo klausimu EESRK su džiaugsmu pažymi, kad, remiantis Komisijos pateiktais duomenimis⁽⁸⁾, vien 2015 m. Sąjungoje galiojo daugiau kaip 47 000 patvirtintų kompetencijos pažymėjimų, kuriuos anksčiau išdavė kita valstybė narė, ir šiuos pažymėjimus turintys kapitonai ir vadovaujantys specialistai sudarė 25 % visų kapitonų ir specialistų, galinčių dirbti su ES šalių vėliavomis plaukiojančiuose laivuose.

5.4. Remiantis nurodytais skaičiais matyti, kad valstybių narių išduotų jūrininkų atestatų tarpusavio pripažinimo sistema pasiekta vilčių teikiančių rezultatų ES jūrininkų judumo tarp laivų, plaukiojančių su ES šalių vėliavomis, skatinimo srityje. Be to, EESRK pabrėžia, kad labai svarbu nuolat padėti apsaugoti europiečių darbo vietas jūroje, užtikrinant, kad ateityje visoje ES toliau veiktų jūrininkų lavinimo ir rengimo institucijos ir išsaugant visą Europos Sąjungos praktinę patirtį jūrų srityje.

5.5. EESRK pritaria pasiūlymui suderinti Direktyvą 2008/106/EB su naujausiais JRAB konvencijos pakeitimais, kad šios direktyvos nuostatos teisiškai atitiktų tarptautinę reglamentavimo sistemą. Dėl tokio suderinimo veikiausiai bus galima užtikrinti, kad ES lygmeniu būtų suderintai vykdomas įgyvendinimas, įgulos lengviau įgytų naujų gebėjimų ir kompetencijų, visų pirma, atitinkančių rengimo ir kvalifikacijos reikalavimus jūreiviams, kurie dirba keleiviniuose laivuose ir laivuose, kuriems taikomas Tarptautinis dujas ar kitą žemos pliūpsnio temperatūros kurą naudojančių laivų saugos kodeksas (IGF kodeksas) ir IMO Tarptautinis laivybos poliariniuose vandenyse kodeksas (Poliarinis kodeksas), kartu remiant kilimą tarnyboje.

5.6. EESRK kyla klausimų dėl neproporcingo Bendrijos finansinių ir žmogiškųjų išteklių naudojimo vertinant naujas trečiąsias šalis, iš kurių nebūtinai atvyks daug kapitonų ir vadovaujančių specialistų. Todėl EESRK visapusiškai pritaria Komisijos pasiūlymui, kad kiekvieną valstybės narės pateiktą prašymą pripažinti trečiąją šalį reikėtų papildyti analize, kurioje būtų nurodoma, kiek planuojama įdarbinti tos šalies vadovaujančių specialistų ir kapitonų. Be to, EESRK manymu,

⁽⁸⁾ SWD(2017) 18 final.

itin svarbu užtikrinti, kad valstybės narės, prieš pateikdamos prašymą Komisijai, su nacionalinėmis laivų savininkų asociacijomis ir profesinėmis sąjungomis konsultuotųsi dėl naujos trečiosios šalies pripažinimo tikslingumo. EESRK taip pat nori patikslinti, kad įvertinimas, kiek jūrininkų galėtų būti įdarbinta (jei tokių yra), bus tik vienas iš sprendimų priėmimo dėl naujos trečiosios šalies pripažinimo kriterijų ir kad jo reikia laikytis skaidriai.

5.7. Dar veiksmingesnio ir efektyvesnio turimų išteklių naudojimo klausimu EESRK su džiaugsmu pažymi, kad pagal pasiūlymą (19 straipsnis) tais atvejais, kai valstybė narė norės pateikti prašymą pripažinti naują trečiąją šalį, šį siekį reikės pagrįsti ir jį turės aptarti valstybės narės. EESRK norėtų patikslinti, kad galutinį sprendimą dėl naujos trečiosios šalies pripažinimo arba nepripažinimo turės priimti valstybės narės pagal įprastą procedūrą, pagal kurią vyksta balsavimas kvalifikuota balsų dauguma Jūrų saugumo ir teršimo iš laivų prevencijos komitete (COSS). EESRK taip pat palankiai vertina tai, kad valstybei narei leidžiama vienašališkai pripažinti trečiosios šalies atestatus, kol dar nepaskelbtas vertinimo rezultatas. EESRK tvirtai pritaria tokiam leidimui, kuriuo siūlomas proporcingas ir ekonomiškai efektyvus sprendimas, kartu išsaugant ES laivyno konkurencingumą.

5.8. Terminu, iki kurio turi būti priimtas sprendimas dėl naujų trečiųjų šalių pripažinimo, pratęsimo nuo 18 iki 24 mėnesių ir, esant tam tikroms aplinkybėms, – iki 36 mėnesių klausimu EESRK laikosi nuomonės, kad siūloma priemonė yra pagrįsta, jeigu aiškiai juntama, kad trečioji šalis turi įgyvendinti taisomuosius veiksmus. Tačiau EESRK reiskia susirūpinimą dėl to, ar automatiškas pripažinimo proceso pratęsimas būtų tinkama priemonė, nes gali pasitaikyti atveju, kai visus reikalavimus akivaizdžiai atitinkanti šalis procesą vykdytų bereikalingai ilgai. Todėl EESRK siūlo, kad ir toliau būtų laikomasi tikslo procesą užbaigti per kuo trumpesnę pagrįstą laiką, laikantis nuostatos, kad tuo atveju, jei būtina taikyti taisomuosius veiksmus, laikotarpį galima pratęsti tiek, kiek reikia.

5.9. Peržiūrėtame 20 straipsnyje nurodoma aiški priežastis panaikinti trečiosios šalies pripažinimą: tai galima padaryti, jei bent penkerius metus tos šalies jūrininkai nedirbo ES laivyne. EESRK nori patikslinti, kad galutinį sprendimą dėl pripažinimo panaikinimo arba nepanaikinimo priims valstybės narės taikydamos įprastines Jūrų saugumo ir teršimo iš laivų prevencijos komiteto (COSS) procedūras ir kad ši procedūra palieka galimybę savo nuožiūra apsvarstyti valstybių narių pateiktą atitinkamą informaciją. Iš esmės remdamas šią peržiūrą EESRK norėtų atkreipti dėmesį, kad, siekiant tinkamai naudoti išteklius, vis tiek reikia atsižvelgti į argumentą, ar iš trečiosios šalies atvyksta daug kapitonų ir vadovujančių specialistų ir ar jų apskritai atvyksta. Šiomis aplinkybėmis ir visiškai laikantis procedūrų EESRK siūlo sudaryti galimybę panaikinti trečiosios šalies pripažinimą, jeigu iš trečiosios šalies bent penkerius metus neatvyksta daug kapitonų ir vadovujančių specialistų.

5.10. EESRK kyla abejonių dėl priežasčių iš dalies pakeisti 21 straipsnį nustatant reikalavimą, kad persvarstymo laikotarpį būtų galima pratęsti iki dešimties metų, pratęsimą grindžiant prioritetiniais kriterijais. EESRK supranta, kad griežtai matematinio požiūriu trečiosios šalys, iš kurių atvyksta daug jūrininkų, saugiam laivų eksploatavimui teoriškai kelia didesnę grėsmę nei tos šalys, iš kurių atvyksta nedaug jūrininkų. Atsižvelgdamas į minėtas priežastis ir darydamas prielaidą, kad negali būti kompromisų saugios laivybos klausimais, EESRK rekomenduoja trečiosioms šalims, iš kurių į ES laivyną atvyksta nedaug kapitonų ir vadovujančių specialistų, netaikyti švelnesnės vertinimo tvarkos.

5.11. EESRK pritaria 25a straipsnio daliniam pakeitimui, nes jis yra būtinas siekiant suteikti galimybę skaidriai naudoti valstybių narių pateiktą informaciją apie trečiųjų šalių išduotų pažymėjimų pripažinimą liudijančių patvirtinimų skaičių siekiant pripažinimo panaikinimo ir nustatyti, kurios šalys turi būti persvarstomos pirmenybės tvarka, kaip numatyta 20 ir 21 straipsniuose.

5.12. EESRK puikiai supranta, kad, atsižvelgiant į pasaulinį laivybos pobūdį, būtina siekti tikslo užkirsti kelią tam, kam tarptautiniai valstybių narių įsipareigojimai kirstųsi su Sąjungos įsipareigojimais. Tam būtina nuolat derinti Europos Sąjungos sistemą su JRAB konvencija, taip sudarant vienodas sąlygas ES ir trečiosioms šalims įgyvendinti tarptautinę jūrininkų lavinimo, rengimo ir atestavimo sistemą. Atsižvelgdamas į pirmiau pateiktus argumentus ir tuo atveju, jeigu ateityje bus priimta JRAB konvencijos pakeitimų, EESRK laikosi nuomonės, kad tikslinga įgalinti Komisiją deleguotaisiais aktais atlikti dalinius pakeitimus siekiant užtikrinti, kad būtų sklandžiau ir greičiau prisitaikoma prie JRAB konvencijos ir Kodekso pakeitimų.

5.13. Šiuo atžvilgiu EESRK ragina valstybes nares imtis išankstinių veikslių, siekiant įgyvendinti pakeitimus tam, kad nereikėtų taikyti pratęsimų ir kad būtų išvengta pragmatiško aiškinimo laikotarpių, kuriuos ankstesniais atvejais lėmė vėliavos valstybės neveikimas.

2018 m. gruodžio 12 d., Briuselis

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Luca JAHIER*
